

Із врахуванням внутрішніх джерел покриття забезпеченість ПАТ Тернопільський пивзавод «Опілля» матеріальними цінностями покриває планову потребу у 75% із аналізованих, недостатньо забезпеченими залишаються лише солод та хміль 5,7 відповідно на 2 800 кг (що становить 99,14%) та 2 кг (99,81%). При цьому слід зазначити (що стосується солоду), то за даний звітний період мало місце недотримання умов договору та відбулася недопоставка на 800 кг. Також порушення умов договорів спостерігалися і за ячменем (-35 кг) та хмелем 9,8 (-4кг), але дане відхилення не вплинуло на виробничий процес через внутрішні джерела покриття. Порушення комплектності поставок (пропорцій між видами отриманих матеріальних цінностей), як правило, призводить до порушення строків виконання і асортименту, а також можливого зниження об'ємів випуску. Це стосується необхідних для використання у виробничому процесі модифікацій хмелю, що також постачаються зі сторони.

Крім того, велике значення в аналізі слід приділяти виконанню завдання за термінами поставки, які визначають ритмічність подальшого виробництва. При цьому варто відрізнити строк дії договору і строк поставки матеріальних цінностей та оплати за них. Строк поставки здебільшого вказується на конкретну партію у специфікаціях, проте може здійснюватися і у встановленому сторонами порядку: щоквартально, щорічно тощо. Аналіз якості отриманих матеріальних цінностей виконується вибірковою перевіркою, за результатами якої слід скласти акти прийому матеріальних цінностей, що не відповідають поставленим вимогам, що є основою для пред'явлення санкцій постачальнику. Не менш важливим є і вивчення причин можливих відхилень від зазначених у договорі умов поставок. Отже, повнота та своєчасність виконання договорів має прямий вплив на організацію подальших процесів виробництва та збуту на пивоварних підприємствах.

УДК 657

Козлова М.О.,

к.е.н., доцент кафедри фундаментальних економічних дисциплін,
Житомирський державний технологічний університет

**МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ВЗАЄМОДІЯ КУРСІВ
«ІСТОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ» ТА
«ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ» ЯК УМОВА
ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ЇХ ВИКЛАДАННЯ**

На початку ХХІ ст. інтеграція наук, результативні наукові дослідження міждисциплінарного характеру є одним з найважливіших чинників прогресу наукового знання.

Натомість у сфері економічної професійної освіти, зокрема, у підготовці фахівців з обліку та аудиту спостерігається штучне дистанціювання економічних дисциплін одна від одної, в той час як їх інтегроване викладання могло б сприяти формуванню у майбутніх економістів цілісної наукової картини світу.

Історія бухгалтерського обліку є специфічною дисципліною, яка не може бути ефективно засвоєна за відсутності міцного фундаменту знань з економічної історії та історії економічної думки.

Економічна історія (на даний момент це складова нормативної дисципліни «Історія економіки та економічної думки») повинна давати студенту знання та розуміння закономірностей економічного розвитку. Саме з вивченням еволюції наукових концепцій досягається усвідомлення того, як розгортається процес формування та збагачення знань про економіку та бухгалтерський облік, як і чому багато ідей минулого і сьогодні зберігають свою актуальність, яким чином вони впливають на сучасні уявлення.

Викладання історії бухгалтерського обліку передбачає синтез подання інформації в двох аспектах: трансформація та ускладнення облікових прийомів у розвитку обліку як практичної діяльності, а також розвиток наукової облікової думки, формування, основні концепції та розвиток наукових облікових шкіл, видатні персоналії, що сформуvalи та розвивали прикладну економічну науку бухгалтерський облік.

Вказані дисципліни мають багато спільного як у наповненні курсів, так і у сукупності організаційних та методичних моментів з позиції лектора (1) умовна періодизація; 2) специфіка методичних підходів до подання матеріалу – спільна для історичних дисциплін; 3) великі обсяги текстового матеріалу до опрацювання студентами; 4) двохаспектний розгляд – як сфери діяльності та розвиток наукової думки та ін.). Вдосконалення загальної методики викладання має відбуватися синхронно.

Предмет «Історія економіки та економічної думки» у студентів напряду підготовки «Облік і аудит» викладається раніше, ніж «Історія бухгалтерського обліку», однак викладачу варто акцентувати увагу на економічні передумови становлення обліку як практичної діяльності та науки, оскільки розвиток та ускладнення методичного інструментарію бухгалтерського обліку безпосередньо залежить від економічного середовища та складності запитів суб'єктів господарювання. Тому ефективним буде лише викладення студентам питань розвитку техніки облікових записів із актуалізацією їхніх знань загального розвитку економіки (із обов'язковим акцентом на територіальних та культурних особливостях).

Таким чином, у студентів формуватиметься уявлення про нерозривність, взаємообумовленість та взаємозалежність розвитку економіки та бухгалтерського обліку. Ймовірно це може мати загальним позитивним

результатом підвищення персональної мотивації до вивчення курсу «Історія економіки та економічної думки» як такого, що логічно пов'язаний із курсом останнього року фахової підготовки майбутніх бухгалтерів як економістів.

Отримання знань із профільних та пов'язаних дисциплін протягом 4 курсів навчання виступає підготовчим етапом для формування у студентів наряду з підготовкою «Облік і аудит» бухгалтерської наукової картини світу та інтегративного типу мислення. На 5 курсі підготовки історія бухгалтерського обліку (особливо для магістрів, як студентів, що мають здійснювати наукові дослідження у магістерській роботі), виступає тим інтегративним курсом, який допомагає систематизувати попередньо отримані знання з облікових дисциплін, економічної історії, історії економічної думки, теорії бухгалтерського обліку.

Шляхами підвищення ефективності методики викладання історії бухгалтерського обліку вважаємо наступні:

1) взаємоув'язка навчальних планів та робочих програм з курсів «Історія бухгалтерського обліку» та «Історія економіки та економічної думки»;

2) співробітництво викладачів, обмін досвідом, обговорення методичних особливостей та інноваційних підходів до викладання цих курсів, обізнаність викладачів із основною літературою з обох предметів, знання логіки та структури викладення матеріалу колегами;

3) перед кожною лекцією з історії бухгалтерського обліку – спрямування лектором студентів до повторення матеріалу, вивченого у ході опанування дисципліни «Історія економіки та економічної думки»;

4) прямі між предметні «ув'язки» лектора на лекції, «введення» студентів до епохи, стосовно якої здійснюється розгляд розвитку бухгалтерського обліку (наприклад, стародавні цивілізації; середньовічна Європа, Київська Русь; Європа ХІХ ст., Радянське суспільство та ін.) шляхом нарисів історії економіки в той період;

5) чітке визначення взаємообумовленостей та взаємозв'язку розвитку економіки та бухгалтерського обліку (здебільшого ускладнення методології бухгалтерського обліку у відповідь на ускладнення та зміни умов практики господарювання).